

Asia: VN/18662/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Akava ry

Lotta Savinko

Asia: VN/18662/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Akava ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksen luonnoksesta.

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi laajentamalla työsuojeluviranomaisen toimivaltuuksia alipalkkauksen valvonnassa siten, että kirjallinen kehoitus ja velvoittava hallintopäätös voitaisiin antaa asiassa, joka koskee työnantajan velvollisuutta maksaa vähintään lain ja yleissitovan työehtosopimuksen mukaista palkkaa, jonka peruste ja määrä ovat yksiselitteisesti todettavissa.

Alipalkkaukseen puuttumiseksi lakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuus poliisille koskisi rikoslain mukaisia petos- ja kiskontarikoksia.

Samassa yhteydessä työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta muille viranomaisille ehdotetaan laajennettavaksi siten, että viranomainen ilmoittaisi valvonnassa esille tulleista rakennusten sisäilmastoon ja kunnossapitoon liittyvistä epäkohdista kunnan terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisille.

Akava kannattaa muutosesityksiä ja pitää niitä tarpeellisina ja perusteltuina.

Työsuojeluvalvonnassa havaittiin vuonna 2021 runsaasti puutteita ulkomaalaisten työntekijöiden työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisessa ja tarkastuksissa havaittiin epäkohtia erityisesti yleissitovan työehtosopimuksen mukaisen palkkauksen noudattamisessa. Lähes puolella niistä tarkastuksista, joissa tätä asiaa arvioitiin, havaittiin korjattavaa. Työsuojeluviranomaisen toimivallan laajentaminen tuo palkka-asioiden valvontaan uuden matalan kynnyksen oikeusturvakeinon epäkohtien korjaamiseksi.

Muutoksilla voidaan vaikuttaa ulkomaisen työvoiman työsuhteen ehtojen oikeellisuuteen palkan maksamisen osalta. Muutoksella on myös ennaltaehkäisevä vaikutus ja lakimuutoksesta tiedottamiseen tulee panostaa. Ehdotuksella voi olla välillisiä myönteisiä vaikutuksia yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden toteutumiseen työelämässä.

Jotta muutoksilla saavutettaisiin mahdollisimman kattavasti esitetyt tavoitteet ja pystyttäisiin nykyistä paremmin puuttumaan alipalkkaukseen ja palkkausta koskevien säännösten noudattamiseen, on huolehdittava työsuojeluviranomaisten riittävästä resursseista ja muutosten vaikuttavuutta tulee seurata.

Työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta muille viranomaisille ehdotetaan laajennettavaksi siten, että viranomainen ilmoittaisi valvonnassa esille tulleista rakennusten sisäilmastoon ja kunnossapitoon liittyvistä epäkohdista kunnan terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisille.

Työpaikkojen sisäilmaongelmat ovat usein monitahoisia. Sisäilmaongelmien selvittäminen ja niiden vaikutukset työntekijöiden terveyteen ja syy-yhteyden tutkiminen on usein hyvin hidasta. Työntekijän sairastuminen kosteus- ja homevaurioista on ammattitautiselvitysten osalta usein hankala todentaa, koska altistuminen on usein pitkäkestoista ja työpaikkojen sisäilmaston mahdollisten kosteusvaurioiden selvittäminen ja mittaaminen on puutteellista.

Sisäilmaongelmissa ja niiden ennaltaehkäisyssä on olennaista osaltaan toimijoiden yhteistyö. Työsuojeluviranomaisten ilmoitusvelvollisuus voi osaltaan parantaa työntekijän asemaa. Tällä voidaan myös paremmin vaikuttaa ennaltaehkäisevästi kosteusvaurioiden korjaamiseen jo varhaisemmassa vaiheessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2023. Voimaantulon aikaistaminen esimerkiksi 1.6.2023 olisi tarkoituksenmukaisempi kesän -23 kausityöntekijöiden osalta.

Savinko Lotta
Akava ry